

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/24/19/95

STOSUNEK DO KONFLIKTU MIĘDZY NAJWYŻSZYMI ORGANAMI PAŃSTWA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Konflikt między prezydentem a rządzącą koalicją od pewnego czasu nie schodzi z pierwszych stron gazet. Interesowało nas, w jakim stopniu jest on dostrzegany przez szerokie kręgi społeczeństwa, jakie poparcie społeczne mają strony konfliktu i jak postrzegane są jego źródła.

Z naszego styczniowego sondażu¹ wynika, że 77% badanych wskazuje na istnienie konfliktu między prezydentem a Sejmem, natomiast 72% - między prezydentem a rządzącą koalicją. Jest to najwyższy wskaźnik z dotychczas odnotowanych, świadczący o szerokim oddźwięku konfliktów między najwyższymi organami państwa.

Tabela 1 w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie Sejm i prezydent współpracują ze sobą czy są w konflikcie?	Wskazania respondentów według terminów badań:			
	I '93	V '93*	I '94**	I '95
Raczej współpracują ze sobą	20	17	32	6
Raczej są w konflikcie	58	68	41	77
Trudno powiedzieć	22	15	27	17

* pytanie o rząd Hanny Suchockiej

** pytanie o rząd Waldemara Pawlaka

Tabela 2 w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie koalicja rządząca (PSL i SLD) i prezydent raczej współpracują ze sobą czy też raczej są w konflikcie?***	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	V '93*	I '94**	I '95
Raczej współpracują ze sobą	41	35	7
Raczej są w konflikcie	40	42	72
Trudno powiedzieć	19	24	21

* pytanie o rząd Hanny Suchockiej

** pytanie o rząd Waldemara Pawlaka

*** do I '94 pytanie brzmiało: Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie rząd i prezydent współpracują ze sobą czy są w konflikcie?

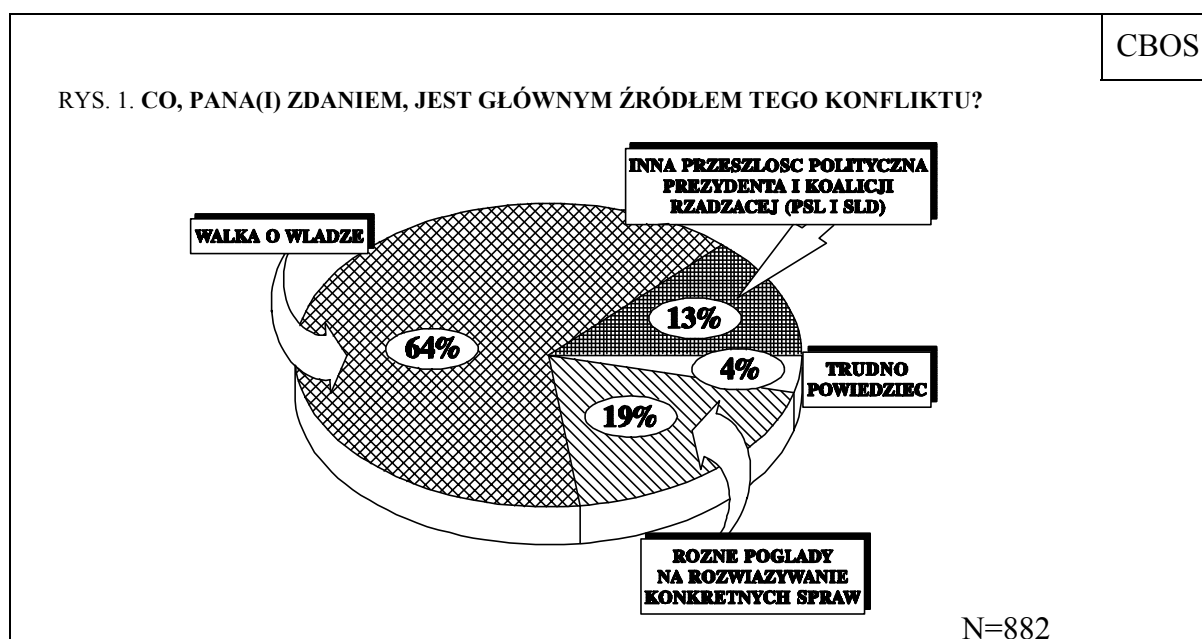
¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (56) zrealizowany w dniach 6-9 stycznia '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1230).

Warto podkreślić, że konflikt ten zauważa nawet spora część osób deklarujących całkowity brak zainteresowania polityką.

Tabela 3 w procentach

Zainteresowanie polityką	Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie koalicja rządząca (PSL i SLD) i prezydent raczej współpracują ze sobą czy też raczej są w konflikcie?		
	Współpracują	Są w konflikcie	Trudno powiedzieć
Duże	5	91	4
Średnie	5	85	10
Małe	9	68	23
Żadne	9	41	50

Podłoża konfliktu między prezydentem a rządzącą koalicją większość² badanych upatruje w walce o władzę. Tylko niespełna jedna piąta (19%) odpowiadających na to pytanie (co stanowi 13% ogółu) jest zdania, że w grę wchodzi racje merytoryczne - „różne poglądy na rozwiązywanie konkretnych spraw”. Jeszcze mniej badanych wskazuje na odmienną przeszłość polityczną stron jako źródło konfliktu. Jest to o tyle ciekawe, że na istnienie tego typu podziałów zwracają szczególną uwagę komentatorzy sceny politycznej.

² Na to i kolejne pytania odpowiadali tylko ci spośród badanych, którzy postrzegają konflikt (N= 882).

Należy zaznaczyć, że upatrywanie głównego źródła konfliktu w racjach merytorycznych wyraźnie słabnie wraz z wiekiem badanych.

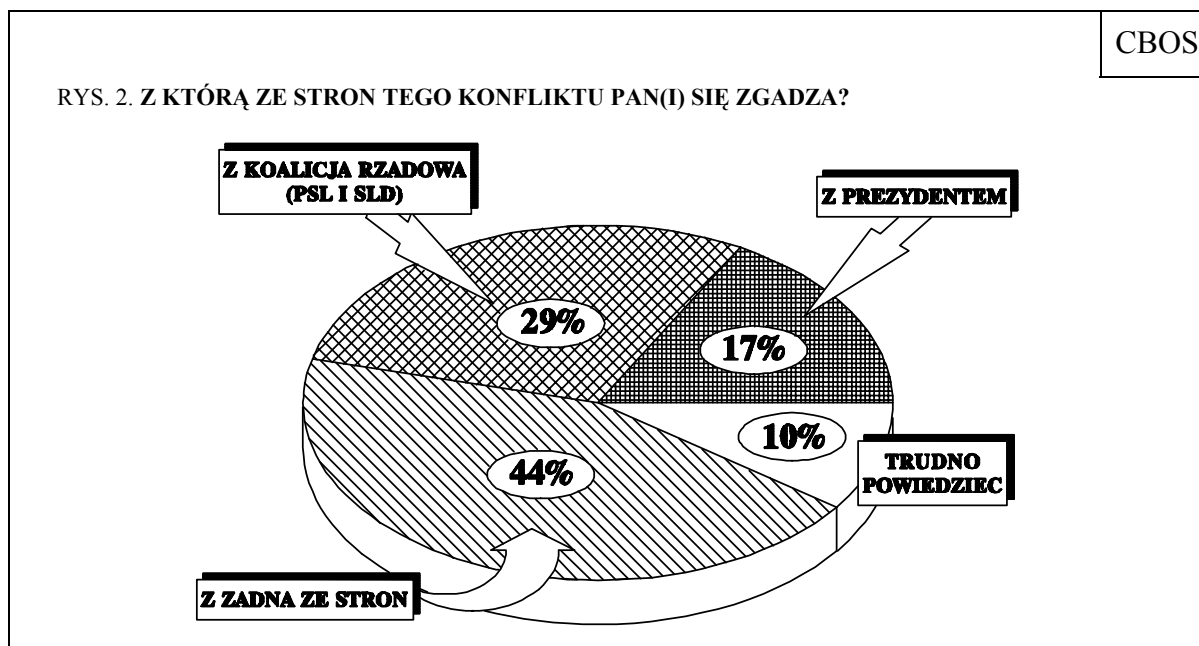
Interesowało nas, jak ankietowani definiują ten konflikt. Pytanie miało formę otwartą, a zadaniem respondentów było określenie, co jest jego przedmiotem. Odpowiedzi można sklasyfikować w następujące kategorie³:

- ◆ ogólne sformułowania stwierdzające, że chodzi o **władzę (32%** wskazań),
- ◆ **negatywne** określenia - "walka o stołki", o korzyści (także o pieniądze) i inne sformułowania sprowadzające się do **prywaty, partykularnych czy wręcz osobistych interesów polityków (15%)**,
- ◆ zdaniem dalszych **17%** ankietowanych, **prezydent chce obalić koalicję, rozszerzyć swoją władzę**. Te wypowiedzi częstokroć zawierały elementy oceny, przyznawania racji jednej bądź drugiej stronie - 7% badanych zgadzało się z koalicją bądź krytykowało prezydenta, 5% stwierdzało fakt istnienia konfliktu (bez jego oceny), 5% uznawało racje prezydenta, wskazywało na konieczność odsunięcia byłych komunistów itp,
- ◆ **odmienne koncepcje polityczne i gospodarcze** stron podkreślało **8%** respondentów,
- ◆ konflikt jako **gra wyborcza** o przyszłe wybory prezydenckie (**7%** wskazań),
- ◆ jako **ambicjonalny** postrzega ten konflikt **6%** ankietowanych.

Badani wymieniali następujące **konkretne przyczyny konfliktu**: obsadę stanowisk ministerialnych (9%), podatki (5%), budżet (4%). Ponadto trzeba dodać, że 9% badanych nie potrafiło powiedzieć, o co w tym konflikcie chodzi.

Największa grupa badanych nie przyznaje racji żadnej ze stron konfliktu, dystansując się od niego. Jest to więc konflikt elit. Wśród pozostałych więcej osób opowiada się po stronie koalicji niż prezydenta.

³ Odsetki nie sumują się do 100, gdyż niektóre wypowiedzi kwalifikowały się do więcej niż jednej kategorii.

Od obydwu stron konfliktu dystansują się najczęściej prywatni przedsiębiorcy oraz kadra kierownicza i inteligencja, a także mieszkańcy średnich i dużych miast. Rządowi przyznają rację - zdecydowanie częściej od innych - rolnicy, mieszkańcy wsi i małych miast. Prezydenta natomiast częściej niż pozostali popierają: inteligencja, pracownicy umysłowi, robotnicy oraz mieszkańcy miast średnich i dużych.

Wśród zwolenników partii nie wchodzących w skład rządu najczęściej poglądy koalicji podzielają potencjalni wyborcy UP⁴. Racje prezydenta znajdują zrozumienie najczęściej wśród wyborców "Solidarności", a w nieco mniejszym stopniu - BBWR i KPN. Zwolennicy prawicy pozaparlamentarnej są podzieleni - największa część spośród nich (36%) nie zgadza się z żadną ze stron, ale niewiele mniejszy odsetek (28%) przyznaje słuszność prezydentowi. Potencjalny elektorat UW najbardziej konsekwentnie dystansuje się od obydwu skonfliktowanych stron.

⁴"Potencjalny elektorat" to badani wskazujący konkretną partię, na którą najchętniej oddaliby głos, gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory parlamentarne.

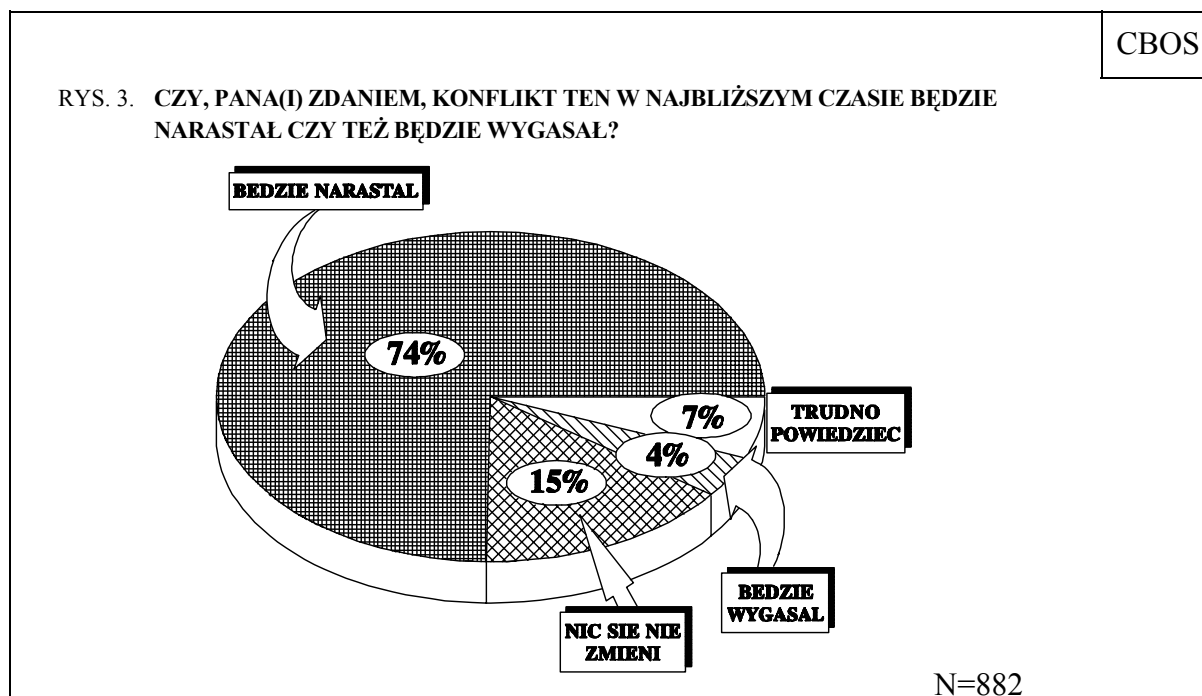
Tabela 4

w procentach

Potencjalny elektorat	Z którą ze stron tego konfliktu Pan(i) się zgadza?			
	Z prezydentem	Z koalicją	Z żadną ze stron	Trudno powiedzieć
BBWR	45	3	42	10
KPN	44	12	38	6
PSL	5	58	29	8
Prawica pozaparlamentarna	28	18	36	18
SLD	2	73	21	4
„Solidarność”	53	3	39	5
UP	13	36	47	4
UW	18	16	60	6
Niezdecydowani	17	21	38	24

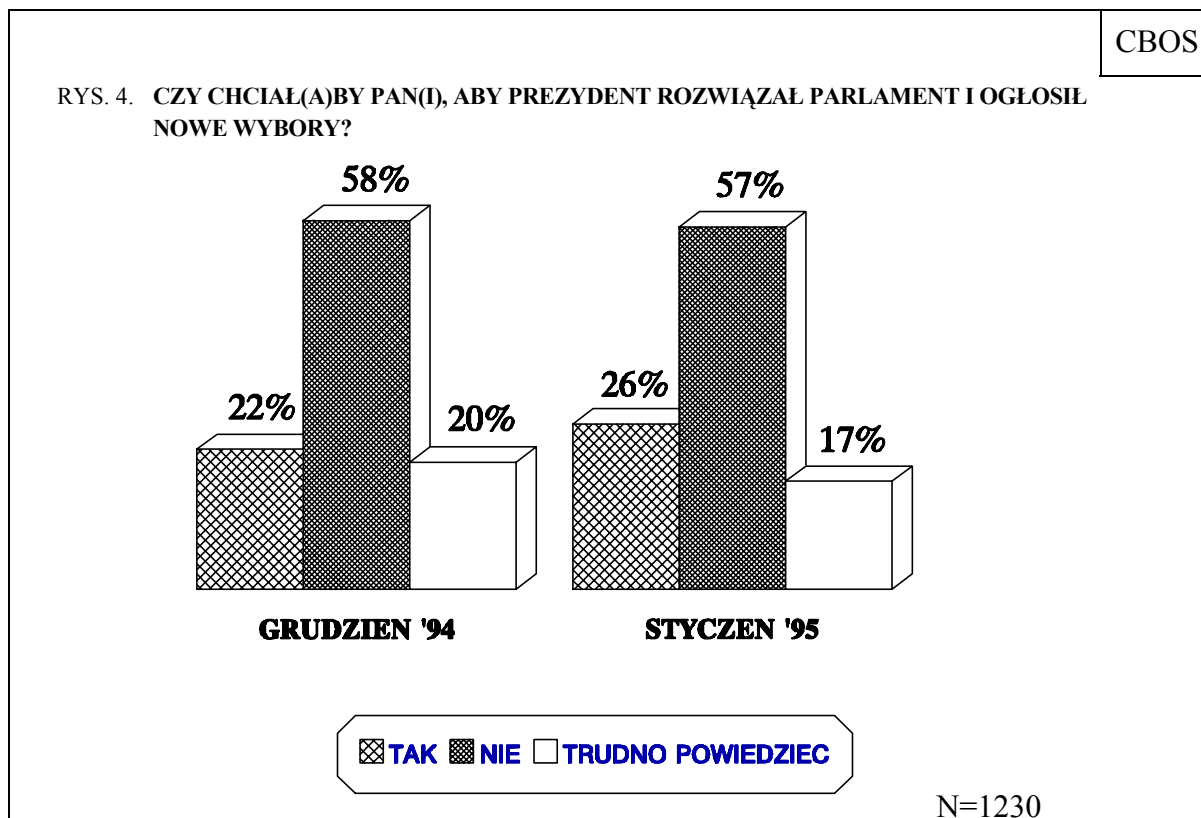
N=593

Badani dostrzegający konflikt nie przewidują, że zakończy się on w najbliższym czasie. Wręcz przeciwnie, zdecydowana większość przypuszcza, że będzie się nasilał, a znikoma część, że będzie wygasał.

Opinie o ewentualnym rozwiązaniu parlamentu

Nasilenie się konfliktu w bardzo niewielkim stopniu wpłynęło na stosunek społeczeństwa do ewentualnego rozwiązania Sejmu i ogłoszenia nowych wyborów parlamentarnych.

Ponad dwukrotnie więcej badanych jest przeciwko nowym wyborom niż popiera takie rozwiązanie. Do zwolenników nowych wyborów parlamentarnych należy przede wszystkim młodzież. Im starsi badani, tym mniejszy ich odsetek opowiada się za rozwiązaniem parlamentu.

Obecnie spośród zwolenników partii zasiadających w Sejmie tylko w niewielkim, potencjalnym elektoracie KPN zdecydowanie przeważa pogląd za rozwiązaniem parlamentu. Jeśli chodzi o zwolenników opozycji pozaparlamentarnej, zdania na ten temat są podzielone, przy czym wśród potencjalnego elektoratu „Solidarności” zwolennicy nowych wyborów nieco przeważają nad przeciwnikami.

Tabela 5

w procentach

Potencjalny elektorat	Czy chciał(a)by Pan(i), aby prezydent rozwiązał parlament i ogłosił nowe wybory?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
BBWR	38	50	12
KPN	50	25	25
PSL	13	78	9
Prawica pozaparlamentarna	43	40	17
SLD	13	81	6
„Solidarność”	49	40	11
UP	25	69	6
UW	33	56	11
Niezdecydowani	29	47	24
N=794			

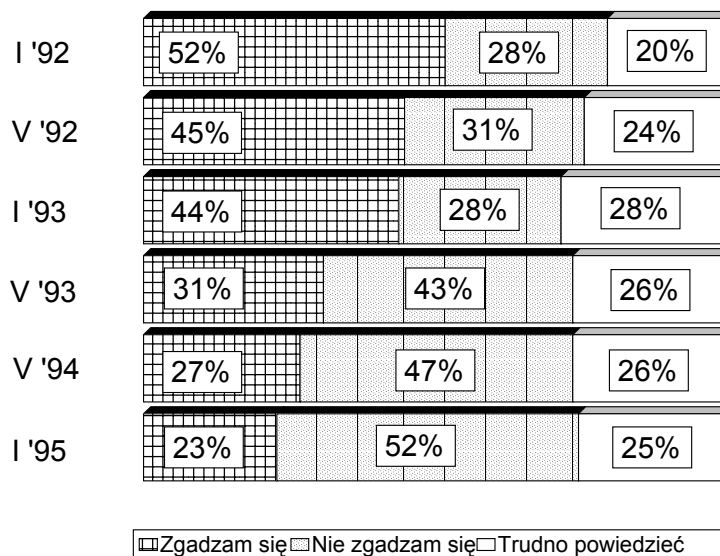
Akceptacja wybranych działań w trudnej sytuacji kraju

W systemach demokratycznych w sytuacjach kryzysowych pojawiają się często tendencje do szukania rozwiązań radykalnych, ograniczających demokrację lub nawet oznaczających odejście od niej. Od początku 1992 roku CBOS bada stosunek społeczeństwa do kilku wybranych rozwiązań, dotyczących wzmocnienia władzy wykonawczej aż po odejście od demokratycznego systemu sprawowania władzy. W tym kontekście interesowało nas również, jak badani ustosunkowują się do "broni strajkowej" - ogłoszenia strajku powszechnego lub znacznego ograniczenia prawa do strajku.

Pytanie skierowane do ankietowanych brzmiało: **Przeczytam teraz listę działań, które - jak twierdzą niektórzy - można by podjąć, jeśli sytuacja w kraju nie poprawi się w najbliższym czasie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z podjęciem danego działania.** Oto jak przedstawiają się wskazania respondentów ustosunkowujących się do następujących działań: pozwolenie rządowi na rządzenie za pomocą dekretów, pozwolenie prezydentowi na rządzenie za pomocą dekretów, wprowadzenie rządów „silnej ręki” i rezygnacja z demokracji, ogłoszenie strajku powszechnego, znaczne ograniczenie prawa do strajków.

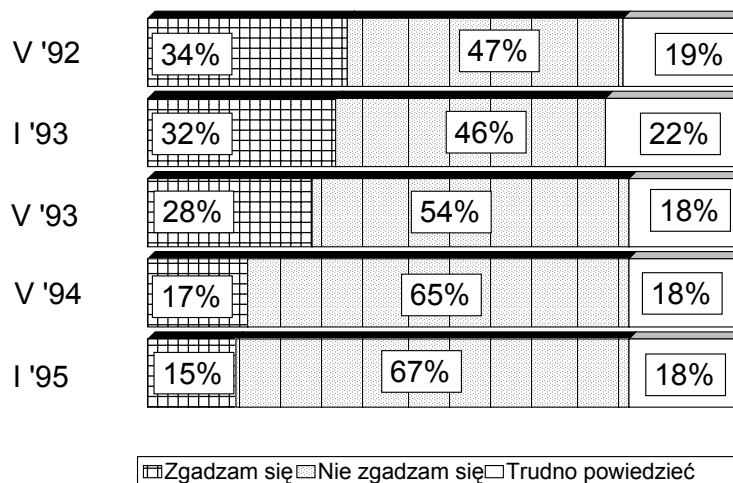
CBOS

RYS. 5a. POZWOLENIE RZĄDOWI NA RZĄDZENIE ZA POMOCĄ DEKRETÓW

CBOS

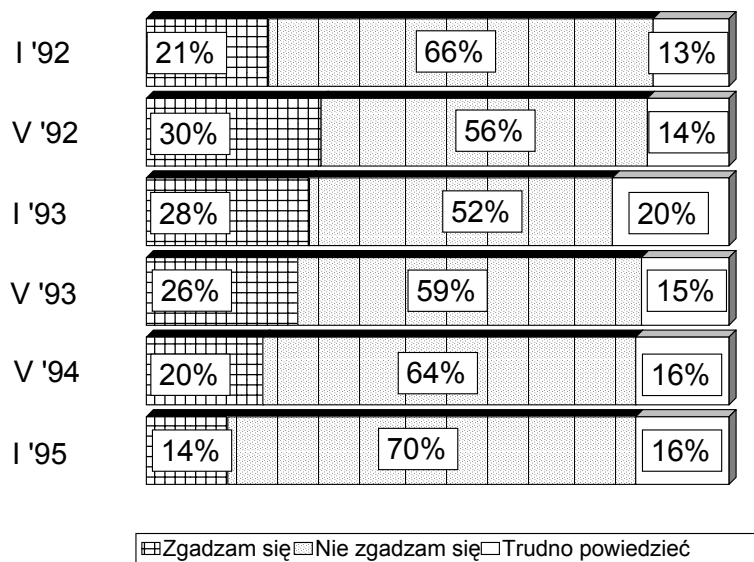
RYS. 5b. POZWOLENIE PREZYDENTOWI NA RZĄDZENIE ZA POMOCĄ DEKRETÓW

W styczniu 1992 roku nie zadawano tego pytania.

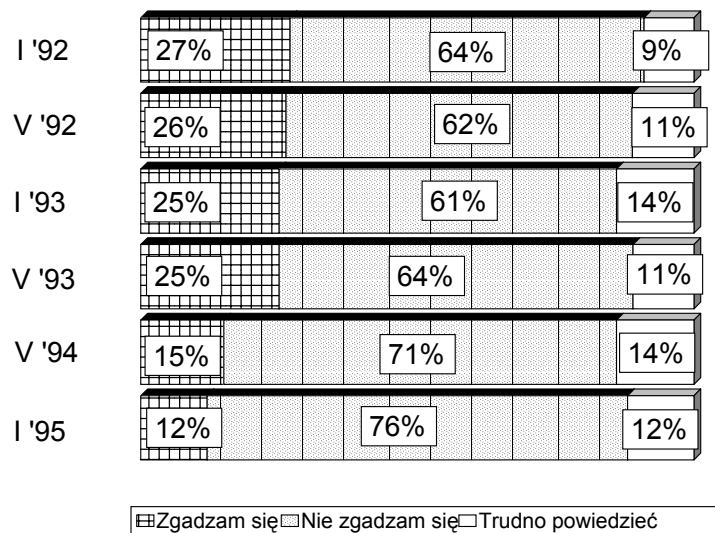
CBOS

RYS. 5c. WPROWADZENIE RZĄDÓW „SILNEJ RĘKI” I REZYGNACJA Z DEMOKRACJI

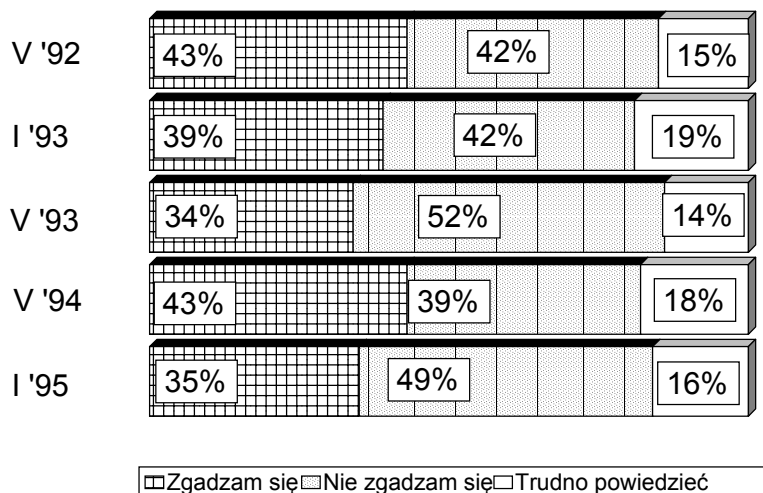

CBOS

RYS. 5d. OGŁOSZENIE STRAJKU POWSZECHNEGO

RYS. 5e. ZNACZNE OGRANICZENIE PRAWA DO STRAJKÓW

W styczniu 1992 roku nie zadawano tego pytania.

Mimo nieustannych kłopotów, jakie przeżywa młoda polska demokracja, społeczeństwo bynajmniej nie jest skłonne szukać remedium we wzmacnieniu władzy wykonawczej, a tym bardziej w odejściu od demokracji. Wręcz przeciwnie - w ciągu ostatnich trzech lat **odsetki badanych, którzy skłonni byłiby zaakceptować ograniczenie demokracji bądź odejście od niej systematycznie maleją**. Równocześnie umacnia się opinia, że "nasza demokracja jakoś funkcjonuje, choć ma wiele wad"⁵.

Nieco inaczej przedstawia się stosunek do strajku jako środka walki politycznej. Już od początku 1992 roku strajk powszechny jako działanie zmierzające do poprawy sytuacji kraju akceptowany był tylko przez wyraźną mniejszość. W ciągu ostatnich dwóch lat odsetek ten jeszcze się zmniejszył, jednak **nie towarzyszy temu wzrost akceptacji ograniczenia prawa do strajku**. Zdania na ten temat są podzielone, w różnych okresach przewagę zdobywają zwolennicy bądź przeciwnicy takiego rozwiązania.

⁵Por. komunikat CBOS "Opinie o polskiej demokracji i uprawnieniach prezydenta", styczeń '95.

Obecnie za ograniczeniem prawa do strajku opowiadają się nieco częściej od innych osoby starsze, o lewicowej orientacji politycznej, natomiast za ogłoszeniem strajku powszechnego - mieszkańcy miast (z wyjątkiem małych) oraz robotnicy.

Zwolennicy "wprowadzenia rządów «silnej ręki» i rezygnacji z demokracji" stanowią zdecydowaną mniejszość we wszystkich grupach socjodemograficznych. Jednak największy sprzeciw wobec takiego rozwiązania wyrażają: kadra kierownicza, inteligencja oraz pracownicy umysłowi. Sprzeciw badanych jest tym większy, im wyższy poziom ich wykształcenia. Sympatie polityczne - mierzone zarówno preferencjami partyjnymi, jak i stosunkiem do ewentualnych kandydatów w wyborach prezydenckich - nie mają wpływu na opinie w tym względzie.

Bardzo wysoka jest w społeczeństwie świadomość, że istnieje obecnie konflikt zarówno między prezydentem a Sejmem, jak i prezydentem a koalicją rządzącą. Świadomi tego są także ci, którzy deklarują całkowity brak zainteresowania polityką. Zdecydowana większość badanych upatruje podłoża tego konfliktu w walce o władzę. Rzadko występuje przekonanie, że w grę wchodzi racje merytoryczne.

Zdecydowanie przeważa przeświadczenie, że rozwiązanie Sejmu i przeprowadzenie nowych wyborów nie jest właściwym wyjściem z tej sytuacji.

Świadomość istnienia ostrego konfliktu politycznego nie wpływa na szukanie wyjścia z sytuacji w ograniczeniu lub odejściu od demokracji, przeciwnie - umacnia się sprzeciw wobec takich rozwiązań. Może dlatego, że społeczeństwo nie identyfikuje się z żadną ze stron. Konflikt między elitami rozgrywa się na scenie pełnej znudzonych widzów.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Co, Pana(i) zdaniem, jest głównym źródłem tego konfliktu?
 1 - Inna przeszłość polityczna prezydenta i Koalicji;
 2 - Walka o władzę; 3 - Różne poglądy na rozwiązywanie konkretnych spraw

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	64	19	4	878
Płeć					
Mężczyźni	14	66	16	4	450
Kobiety	13	63	21	3	428
Wiek					
do 24 lat	18	43	34	5	82
25-34	11	63	25	2	152
35-44	15	63	17	4	227
45-54	13	69	14	4	135
55-64	16	66	14	4	148
65 lat i więcej	9	74	14	3	133
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	61	21	2	321
Miasto do 20 tys.	15	68	13	4	101
od 21 do 100 tys.	9	72	16	3	162
101-500 tys.	13	62	22	4	188
501 tys. i więcej mieszk.	13	63	15	8	106
Region					
Północny	13	66	18	3	103
Zachodni	13	67	17	4	102
Środkowozachodni	16	62	19	3	145
Środkowy	9	70	17	5	151
Wschodni	15	61	22	2	99
Południowo-wschodni	18	59	17	5	150
Południowo-zachodni	11	66	21	2	128
Wykształcenie					
Podstawowe	12	66	17	5	259
Zasadnicze zawodowe	13	63	20	4	230
Średnie	14	63	19	4	311
Wyższe	14	65	21	0	78
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	58	26	2	57
Prac. umysł. niż. szczebla	20	58	23	0	102
Pracownicy fiz. - umysł.	11	54	20	14	35
Robotnicy wykwalifikowani	15	64	16	4	97
Robotnicy niewykwalifik.	20	61	11	7	44
Rolnicy	14	62	22	2	58
Prywatni przedsiębiorcy	0	76	24	0	33
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	14	69	14	4	302
Uczniowie i studenci	4	60	32	4	25
Bezrobotni	10	62	23	5	79
Gospodynie domowe i inni	7	67	20	7	46
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	54	28	4	97
Sektor państwowy	20	64	14	2	131
Sektor prywatny	11	62	22	5	122
Spółdzielczość	14	71	14	0	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 1250 tys. zł	10	66	20	4	201
1250 tys. - 1999 tys.	14	62	19	4	170
2000 tys. - 2749 tys.	15	61	20	3	239
2750 tys. - 3249 tys.	15	72	10	3	88
3250 tys. i powyżej	14	67	17	3	168
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	65	17	5	323
Średnie	13	66	18	3	395
Dobre	13	60	24	3	159
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	65	16	5	37
Raz w tygodniu	14	64	19	3	514
Kilka razy w roku	12	68	18	3	235
W ogóle nie uczestniczy	14	59	16	11	92
Poglądy polityczne					
Lewica	15	74	9	2	182
Centrum	10	66	20	4	292
Prawica	18	57	23	2	228
Trudno powiedzieć	11	60	22	7	176

Tabela 2. Z którą ze stron konfliktu Pan(i) się zgadza? 1 - Z prezydentem;
2 - Z koalicją rządową (PSL i SLD); 3 - Z żadną ze stron (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	29	44	10	878
Płeć					
Mężczyźni	18	31	44	7	450
Kobiety	15	28	44	12	428
Wiek					
do 24 lat	12	28	50	10	82
25-34	15	22	57	6	152
35-44	17	30	43	11	227
45-54	13	28	47	11	135
55-64	22	33	34	11	148
65 lat i więcej	18	36	36	10	133
Miejsce zamieszkania					
Wieś	13	38	37	12	321
Miasto do 20 tys.	14	40	40	7	101
od 21 do 100 tys.	21	20	52	7	161
101-500 tys.	19	24	48	9	188
501 tys. i więcej mieszk.	20	17	51	12	107
Region					
Północny	17	35	43	6	103
Zachodni	12	30	52	6	102
Środkowozachodni	16	39	37	8	145
Środkowy	19	22	44	15	152
Wschodni	19	36	34	11	98
Południowo-wschodni	19	27	43	11	150
Południowo-zachodni	14	22	55	9	128
Wykształcenie					
Podstawowe	17	32	39	13	259
Zasadnicze zawodowe	16	28	46	10	229
Średnie	17	29	45	9	311
Wyższe	16	30	51	3	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	18	21	56	5	57
Prac. umysł. niż. szczebla	18	29	47	6	103
Pracownicy fiz.- umysł.	9	23	54	14	35
Robotnicy wykwalifikowani	19	27	44	10	97
Robotnicy niewykwalifik.	16	27	43	14	44
Rolnicy	5	47	33	16	58
Prywatni przedsiębiorcy	9	27	58	6	33
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	20	32	39	9	302
Uczniowie i studenci	12	32	44	12	25
Bezrobotni	15	23	50	12	78
Gospodynie domowe i inni	20	26	43	11	46
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	17	27	47	9	98
Sektor państwowy	17	28	46	9	131
Sektor prywatny	15	23	52	10	122
Spółdzielczość	14	29	52	5	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 1250 tys. zł	15	34	40	12	200
1250 tys. - 1999 tys.	18	29	42	11	170
2000 tys. - 2749 tys.	16	26	49	10	239
2750 tys. - 3249 tys.	15	34	43	8	88
3250 tys. i powyżej	18	29	46	7	169
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	27	44	11	323
Średnie	15	32	43	10	395
Dobre	18	28	48	6	159
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	24	51	3	37
Raz w tygodniu	19	27	44	11	513
Kilka razy w roku	14	39	38	10	236
W ogóle nie uczestniczy	11	24	57	9	92
Poglądy polityczne					
Lewica	5	65	27	2	182
Centrum	10	30	49	11	293
Prawica	37	9	44	11	227
Trudno powiedzieć	13	19	53	15	176

Tabela 3. Czy chciał(a)by Pan(i), aby prezydent rozwiązał parlament i ogłosił nowe wybory?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	56	17	1228
Płeć				
Mężczyźni	28	59	13	581
Kobiety	25	54	21	647
Wiek				
do 24 lat	38	47	15	129
25-34	33	57	10	196
35-44	29	56	15	291
45-54	24	65	12	172
55-64	21	62	18	200
65 lat i więcej	18	51	31	238
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	60	17	480
Miasto do 20 tys.	25	58	17	144
od 21 do 100 tys.	30	52	19	229
101-500 tys.	26	59	15	243
501 tys.i więcej mieszk.	37	45	18	132
Region				
Północny	32	57	11	125
Zachodni	30	57	13	141
Środkowozachodni	26	61	13	185
Środkowy	33	49	18	206
Wschodni	24	57	19	155
Południowo-wschodni	23	60	17	200
Południowo-zachodni	20	56	25	216
Wykształcenie				
Podstawowe	21	53	26	443
Zasadnicze zawodowe	35	53	12	306
Średnie	26	61	13	390
Wyższe	27	65	8	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	31	58	11	64
Prac.umysł.niż.szczębla	25	64	11	121
Pracownicy fiz.- umysł.	43	47	11	47
Robotnicy wykwalifikowani	34	60	6	120
Robotnicy niewykwalifik.	32	51	17	63
Rolnicy	20	67	13	84
Prywatni przedsiębiorcy	36	49	16	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	19	58	23	461
Uczniowie i studenci	22	61	17	36
Bezrobotni	33	44	23	117
Gospodynie domowe i inni	34	47	19	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	26	64	10	122
Sektor państwowy	30	63	8	159
Sektor prywatny	37	48	15	162
Spółdzielczość	25	67	8	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	31	56	13	290
1250 tys. - 1999 tys.	26	52	21	229
2000 tys. - 2749 tys.	24	54	22	355
2750 tys. - 3249 tys.	29	60	11	123
3250 tys. i powyżej	25	62	14	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	30	50	20	481
Średnie	24	60	16	540
Dobre	25	61	14	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	44	34	71
Raz w tygodniu	27	56	17	723
Kilka razy w roku	26	59	15	316
W ogóle nie uczestniczy	25	62	13	117
Poglądy polityczne				
Lewica	15	82	4	220
Centrum	24	63	13	379
Prawica	43	43	14	276
Trudno powiedzieć	23	44	32	351

Tabela 4. Przeczytam teraz listę działań, które - jak twierdzą niektórzy - można by podjąć, jeśli sytuacja w kraju nie poprawi się w najbliższym czasie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z wprowadzeniem rządów "silnej ręki" i rezygnacją z demokracji? (%)

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	70	15	1228
Płeć				
Mężczyźni	17	75	8	581
Kobiety	12	66	21	647
Wiek				
do 24 lat	12	74	13	129
25-34	13	79	8	196
35-44	15	72	12	291
45-54	15	72	13	172
55-64	19	64	18	200
65 lat i więcej	12	63	25	238
Miejsce zamieszkania				
Wieś	16	66	18	480
Miasto do 20 tys.	13	72	15	144
od 21 do 100 tys.	12	72	16	229
101-500 tys.	13	74	13	243
501 tys. i więcej mieszk.	17	71	11	132
Region				
Północny	18	71	10	125
Zachodni	16	77	8	141
Środkowozachodni	6	81	12	185
Środkowy	20	68	12	206
Wschodni	15	62	23	155
Południowo-wschodni	15	69	16	200
Południowo-zachodni	11	66	23	216
Wykształcenie				
Podstawowe	14	59	27	443
Zasadnicze zawodowe	18	71	10	306
Średnie	13	79	8	390
Wyższe	8	85	7	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	5	91	5	64
Prac.umysł.niż.szczebła	8	86	6	121
Pracownicy fiz.- umysł.	32	60	9	47
Robotnicy wykwalifikowani	13	79	8	120
Robotnicy niewykwalifik.	16	63	21	63
Rolnicy	19	63	18	84
Prywatni przedsiębiorcy	16	76	9	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	14	66	20	461
Uczniowie i studenci	6	83	11	36
Bezrobotni	21	63	16	117
Gospodynie domowe i inni	13	63	24	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	9	79	12	122
Sektor państwowy	13	79	8	159
Sektor prywatny	16	74	10	162
Spółdzielczość	4	92	4	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	18	68	15	290
1250 tys. - 1999 tys.	14	71	15	229
2000 tys. - 2749 tys.	13	68	18	355
2750 tys. - 3249 tys.	15	73	11	123
3250 tys. i powyżej	12	77	11	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	67	17	481
Średnie	15	70	16	540
Dobre	10	79	11	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	15	58	27	71
Raz w tygodniu	13	71	16	723
Kilka razy w roku	17	72	12	316
W ogóle nie uczestniczy	17	72	11	117
Poglądy polityczne				
Lewica	13	81	6	220
Centrum	17	73	10	379
Prawica	14	77	8	276
Trudno powiedzieć	12	56	32	351

Tabela 5. Przeczytam teraz listę działań, które - jak twierdzą niektórzy - można by podjąć, jeśli sytuacja w kraju nie poprawi się w najbliższym czasie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z ogłoszeniem strajku powszechnego?

(%)

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	76	12	1228
Płeć				
Mężczyźni	12	81	7	581
Kobiety	11	72	17	647
Wiek				
do 24 lat	12	78	9	129
25-34	12	78	10	196
35-44	12	77	10	291
45-54	15	77	8	172
55-64	11	79	10	200
65 lat i więcej	7	71	22	238
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	79	13	480
Miasto do 20 tys.	8	81	12	144
od 21 do 100 tys.	17	67	15	229
101-500 tys.	11	80	9	243
501 tys. i więcej mieszk.	17	74	9	132
Region				
Północny	18	77	6	125
Zachodni	13	80	7	141
Środkowozachodni	5	85	10	185
Środkowy	15	71	14	206
Wschodni	12	72	15	155
Południowo-wschodni	10	80	11	200
Południowo-zachodni	10	71	19	216
Wykształcenie				
Podstawowe	12	69	20	443
Zasadnicze zawodowe	15	75	10	306
Średnie	10	84	6	390
Wyższe	6	87	8	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	9	83	8	64
Prac.umysł.niż.szczebła	11	86	3	121
Pracownicy fiz.- umysł.	13	77	11	47
Robotnicy wykwalifikowani	18	73	9	120
Robotnicy niewykwalifik.	17	68	14	63
Rolnicy	5	77	18	84
Prywatni przedsiębiorcy	9	87	4	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	10	75	15	461
Uczniowie i studenci	8	83	8	36
Bezrobotni	14	74	13	117
Gospodynie domowe i inni	13	71	16	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	11	78	11	122
Sektor państwowy	17	76	7	159
Sektor prywatny	9	81	10	162
Spółdzielczość	8	83	8	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	14	75	11	290
1250 tys. - 1999 tys.	14	73	13	229
2000 tys. - 2749 tys.	9	77	14	355
2750 tys. - 3249 tys.	11	80	10	123
3250 tys. i powyżej	10	79	12	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	70	15	481
Średnie	10	80	11	540
Dobre	8	82	10	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	55	27	71
Raz w tygodniu	11	77	12	723
Kilka razy w roku	12	78	9	316
W ogóle nie uczestniczy	9	79	12	117
Poglądy polityczne				
Lewica	6	90	4	220
Centrum	13	81	6	379
Prawica	17	76	7	276
Trudno powiedzieć	9	64	28	351

Tabela 6. Przeczytam teraz listę działań, które - jak twierdzą niektórzy - można by podjąć, jeśli sytuacja w kraju nie poprawi się w najbliższym czasie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze znacznym ograniczeniem prawa do strajku?

(%)

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	49	16	1228
Płeć				
Mężczyźni	35	54	11	581
Kobiety	34	45	21	647
Wiek				
do 24 lat	29	53	18	129
25-34	31	59	11	196
35-44	33	57	11	291
45-54	39	50	11	172
55-64	38	47	16	200
65 lat i więcej	39	31	31	238
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	45	21	480
Miasto do 20 tys.	40	49	10	144
od 21 do 100 tys.	30	55	15	229
101-500 tys.	40	48	13	243
501 tys. i więcej mieszk.	34	55	11	132
Region				
Północny	44	48	8	125
Zachodni	37	53	10	141
Środkowozachodni	35	52	13	185
Środkowy	31	52	17	206
Wschodni	34	42	24	155
Południowo-wschodni	34	49	18	200
Południowo-zachodni	33	47	20	216
Wykształcenie				
Podstawowe	32	40	28	443
Zasadnicze zawodowe	32	55	13	306
Średnie	40	52	7	390
Wyższe	33	58	9	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	58	9	64
Prac.umysł.niż.szczebła	38	58	4	121
Pracownicy fiz.- umysł.	38	57	4	47
Robotnicy wykwalifikowani	33	61	6	120
Robotnicy niewykwalifik.	32	52	16	63
Rolnicy	38	40	21	84
Prywatni przedsiębiorcy	38	47	16	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	38	40	23	461
Uczniowie i studenci	28	58	14	36
Bezrobotni	26	58	16	117
Gospodynie domowe i inni	27	50	23	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	36	57	7	122
Sektor państwowy	39	55	6	159
Sektor prywatny	34	56	10	162
Spółdzielczość	8	75	17	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	31	50	19	290
1250 tys. - 1999 tys.	35	51	14	229
2000 tys. - 2749 tys.	34	47	19	355
2750 tys. - 3249 tys.	40	49	11	123
3250 tys. i powyżej	38	51	12	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	51	17	481
Średnie	36	48	16	540
Dobre	39	47	15	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	41	25	71
Raz w tygodniu	33	50	16	723
Kilka razy w roku	36	49	15	316
W ogóle nie uczestniczy	41	47	12	117
Poglądy polityczne				
Lewica	52	41	7	220
Centrum	36	55	9	379
Prawica	35	57	8	276
Trudno powiedzieć	22	42	36	351